

Varkenspest en de bestrijding van ratten en muizen in agrarische bedrijfsgebouwen

Summary

Swine-plague, also called swine-fever or hog-cholera, is a contagious disease of pigs. It is a virus which can be carried around by man, by cats and dogs but also by rats and mice. Advice is given how to deal with rodent control in swine-plague areas.

Inleiding

Nu in Noord-Brabant de varkenspest zo nadrukkelijk aanwezig is en er uitgebreide maatregelen worden getroffen om de ziekte de kop in te drukken is het ook zaak daarbij de knaagdierbestrijding niet te vergeten.

Verspreiding van de varkenspest

Allerlei routes worden als mogelijkheid aangegeven als het gaat om de verspreiding van het virus dat de varkenspest veroorzaakt. In de literatuur wordt algemeen aangenomen dat ook ratten en muizen in staat zijn het virus met zich mee te dragen. Ze zullen er zelf niet ziek van worden maar ze kunnen wel als transporteur optreden. In de vacht en aan de poten van de ratten en de muizen zal het virus zeker worden meegesleept. Als ratten en/of huismuizen zich verplaatsen van het ene naar het andere bedrijf is het gevaar van verspreiding erg groot. Uit de praktijk is bekend dat de bruine rat en ook de zwarte rat en de huismuis zich geregeld buiten gebouwen ophouden. Dat zal met name in de zomer versterkt optreden.

Publicaties over varkenspest en knaagdieren

In Rat en Muis no. 1 van mei 1960 werd al geschreven over varkenspest en rattenverdelging. Geadviseerd werd in dat artikel om de zodra de besmette varkens zijn afgevoerd een bestrijding te laten uitvoeren door de gemeentelijke ratten-

bestrijder. Een en ander onder het motto: "Verdelg de ratten op uw bedrijf en overleg met uw burens dat zij dit ook doen."

In het nummer van Rat en Muis van maart 1965 schreef ir A.J. Ophof het volgende: "Tot de ziekten, die soms over grote afstanden kunnen worden overgebracht doordat vacht en poten besmet zijn, behoren de pseudo-vogelpest, de ziekte van Bang (besmettelijk verwerpen van het vee), varkenspest, mond- en klauwzeer, enz."

In Rat en Muis van december 1972 schreef de heer H.C. Everhard van de toenmalige Veeartsenijkundige Dienst het artikel "Varkenspest". Ook hij geeft aan dat het virus op allerlei wijzen kan worden verspreid. De route via ratten moet daarbij volgens hem zeker niet worden vergeten.

al in 1960 was bekend dat bruine of zwarte ratten een risicofactor vormen als sprake is van varkenspest

Voor Rat en Muis van juni 1988 werd door het toenmalige Consulentenschap in Algemene Dienst voor Dierhygiëne en Gewasbescherming (Min. LNV) het artikel "Hygiëne voor bezoekers van Varkensbedrijven" geschreven.

Tot slot kan hier nog gewezen worden op een artikel van de heer H.J.M. Vergoossen in Dierplagen en Milieu van oktober 1992. Hij meldt in zijn artikel getiteld: "Verspreidingsgebied zwarte ratten in Noord-Brabant" dat er op een bijeenkomst in 1986 gehouden in dat gebied over de bestrijding van de zwarte rat ook werd deelgenomen door een tweetal vertegenwoordigers van de Veterinaire Dienst van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Deze medewerkers gaven tijdens de betreffende bijeenkomst aan het belang van de preventie van de verspreiding van

rattenbestrijding in varkensstallen een noodzaak

veeziekten en het daarmee samenhangende grote economische belang.

Migratie van ratten en muizen

Wanneer bij een besmet bedrijf de varkens worden opgeruimd en het bedrijf ontsmet, zullen er veel minder plaatsen zijn waar voer voor ratten en muizen is te vinden. Er zullen dan ongetwijfeld exemplaren vertrekken naar bedrijven in de directe omgeving. Een bestrijding is daarom op de betrokken bedrijven op dat moment niet alleen aan te bevelen, maar ook geboden.

Wat te doen als het bedrijf wordt geruimd?

Als de varkens zijn geruimd en het bedrijf is ontsmet en men vermoedt dat bruine ratten, zwarte ratten of huismuizen op het bedrijf aanwezig zijn, kan men het best op een voldoende groot aantal voerplaatsen kisten met vergiftigd lokaas uitzet-

ten. Na twee of drie dagen dient te worden gecontroleerd of er opname van het lokaas plaatsvindt en of er nog voldoende lokaas in de kisten aanwezig is. De bestrijding dient gedurende tenminste een week intensief te worden uitgevoerd en men dient zolang door te gaan met de bestrijding, totdat geen opname meer te constateren valt.

Voor nadere informatie kan de brochure "Bestrijding van ratten en muizen in agrarische bedrijfsgebouwen" worden aangevraagd.

Waarschuwing

Als u betrokken bent bij een bestrijding neem dan alle noodzakelijke voorzorgsmaatregelen om de kans op overdracht van ziektekiemen zoveel mogelijk te beperken. Houdt u aan de daarvoor geldende voorschriften.

ir. J.T. de Jonge.